

Aan de leden van de
Gemeenteraad

Datum: **Klik hier** om een datum in te voeren
Onderwerp: Terugblik huisvesting statushouders in De Wolden in 2024
Ons kenmerk:

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief informeren wij u over de huisvesting van statushouders in gemeente De Wolden in 2024 en de taakstelling voor 2025. De taakstelling voor de huisvesting van statushouders blijft toenemen en het is steeds lastiger hieraan te voldoen. Gemeente De Wolden is in 2023 met een achterstand geëindigd en deze is in 2024 verder toegenomen.

De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van statushouders en werkt hiervoor samen met Actium, de woningcorporatie in De Wolden. Actium kan niet alle vrijkomende woningen beschikbaar stellen voor statushouders. De woningcorporatie moet passend toewijzen én de vrijkomende woningen moeten geschikt zijn voor statushouders. De samenstelling van de wachtlijst speelt hierbij een grote rol. Het is van belang deze complexe problematiek binnen de gemeente integraal en breed te benaderen in samenhang met de andere doelgroepen die huisvesting zoeken – zoals ontheemden uit Oekraïne, spoedzoekers én de regulier woningzoekenden, zoals starters – en met de opvang van asielzoekers.

De taakstelling

Stand van zaken 1 januari 2025

De onderstaande tabel geeft een cijfermatige weergave van de stand van zaken op 1 januari 2025. In de rest van deze brief volgt een toelichting op de cijfers.

huisvesting statushouders De Wolden			
	taakstelling	huisvesting gerealiseerd /gepland	saldo
2024			
achterstand 2023		10	
taakstelling 1 ^e halfjaar 2024		26	
saldo taakstelling 1^e halfjaar 2024		36	
gehuisvest in 1^e halfjaar 2024			23
achterstand 1^e halfjaar 2024			13
achterstand 1 ^e halfjaar 2024		13	
taakstelling 2 ^e halfjaar 2024		24	
saldo taakstelling 2^e halfjaar 2024		37	
gehuisvest in 2e halfjaar 2024			14
achterstand 2024			23
2025			
achterstand 2024		23	
taakstelling 1 ^e halfjaar 2025		24	
saldo taakstelling 1^e halfjaar 2025		47	
geplande huisvestingen jan/febr 2025			0
nog te huisvesten 1^e halfjaar 2025			47

Toelichting op realisatie huisvesting in 2024

In totaal zijn in 2024 38 statushouders gehuisvest in 11 woningen: 4 woningen in Zuidwolde, 5 woningen in De Wijk, 1 woning in Koekange en 1 woning in Veeningen. Het gaat om eengezinswoningen, jongerenwoningen (1 in Zuidwolde en 3 in De Wijk) en een seniorenwoning (in De Wijk).

In Ruinen en Ruinerwold zijn in 2024 geen statushouders gehuisvest. Actium heeft in december 2024 nog een eengezinswoning in Ruinen aangeboden. Er was echter geen passend statushoudersgezin en er kon daarom geen gebruik gemaakt worden van deze woning.

Problematiek huisvesting statushouders

Bij de huisvesting van statushouders speelt de samenstelling van de wachtlijst een rol. In De Wolden staan veel alleenstaande statushouders op de wachtlijst. Veel van hen wachten op gezinshereniging, maar de toekenning hiervan laat op zich wachten. Voor alleenstaande statushouders zijn meer woningen nodig dan voor gezinnen. Er moeten voldoende passende woningen zijn. Niet alle sociale huurwoningen die vrijkomen in De Wolden zijn geschikt voor huisvesting van statushouders (zorgwoningen, seniorenwoningen, jongerenwoningen) en de woningcorporatie moet meer doelgroepen huisvesten dan alleen statushouders. In De Wolden komen met name huurwoningen vrij die geschikt zijn voor gezinnen en niet voor alleenstaanden.

Huisvesting statushouders in meerjarige prestatieafspraken

In de meerjarige prestatieafspraken van De Wolden, Actium en MEVM staat dat Actium gemiddeld 1 op de 10 vrijkomende woningen toewijst aan statushouders. Het aantal toegewezen woningen zegt slechts in beperkte mate iets over het realiseren van de taakstelling, die betrekking heeft op het aantal personen.

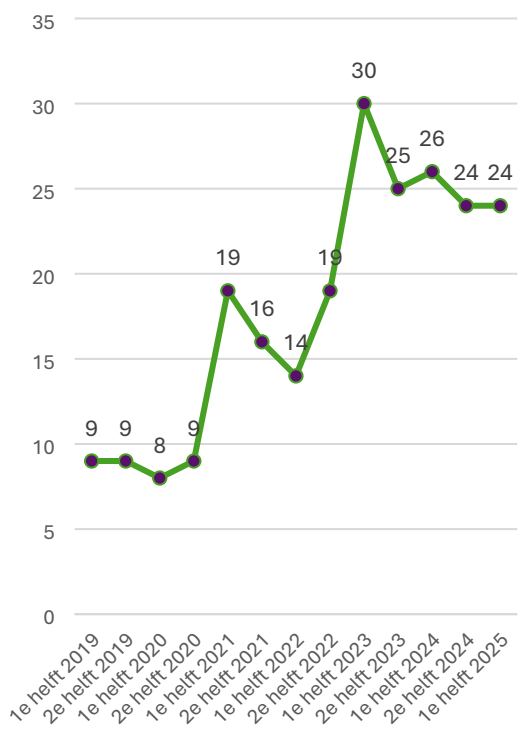
Taakstelling eerste halfjaar 2025

De taakstelling voor het eerste halfjaar van 2025 bedraagt 24. Het jaar 2024 is afgesloten met een achterstand van 23 en dat betekent dat de taakstelling tot en met juni 2025 47 bedraagt.

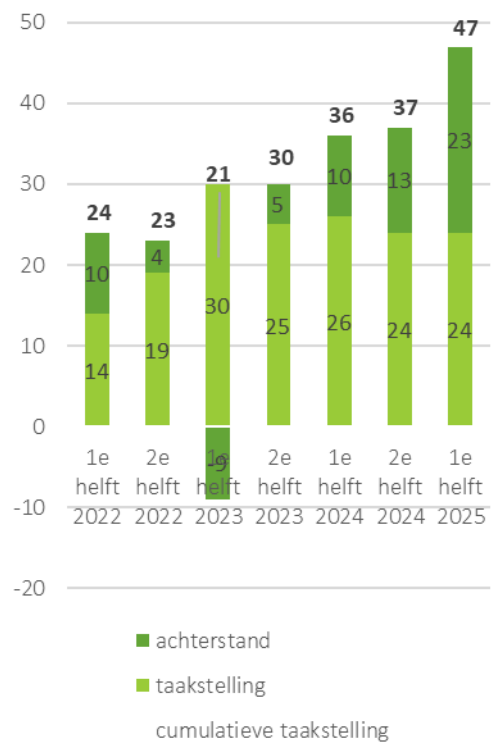
Ontwikkeling taakstelling

In het tweede halfjaar van 2024 is de taakstelling eenmalig verlaagd, maar in het algemeen laat de taakstelling een stijgende lijn zien (grafiek 1). Dat geldt zeker voor de cumulatieve taakstelling waar de achterstand van het vorige halfjaar bij is opgeteld (grafiek 2).

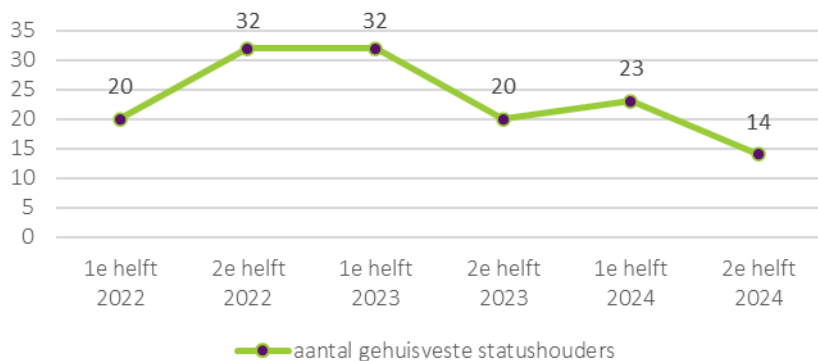
Grafiek 3 geeft inzicht in het aantal statushouders dat de gemeente sinds 2022 ieder halfjaar heeft gehuisvest.

grafiek 1:
ontwikkeling taakstelling huisvesting statushouders De Wolden

grafiek 2:
cumulatieve taakstelling huisvesting statushouders De Wolden

grafiek 3:
realisatie taakstelling huisvesting statushouders De Wolden sinds 2022

Beleid

Landelijk beleid

Uit de plannen voor asiel en migratie van het huidige kabinet blijkt dat het kabinet de wettelijke taakstelling voor de huisvesting van statushouders wil schrappen. Dit zal het moeilijker maken om voor voldoende huisvesting voor statushouders te zorgen. Het kabinet zet met name in op doorstroomlocaties. Deze voornemens zijn echter nog niet omgezet in wet- en regelgeving. Dat betekent dat we te maken hebben met een taakstelling en tegelijkertijd met het perspectief dat die verdwijnt zonder te weten wanneer.

Dit beleidsvacuüm maakt dat het steeds lastiger is om aan inwoners uit te leggen waarom een deel van de schaarse beschikbare woningen nog steeds worden toegewezen aan statushouders en niet aan bijvoorbeeld jongeren uit de gemeente.

Provinciaal beleid

De provincies hebben de taak toezicht te houden op de huisvesting van statushouders. In opdracht van de provincie heeft De Wolden in 2024 een plan van aanpak ontwikkeld voor de huisvesting van statushouders. Wij hebben u hier op 25 april 2024 per brief over geïnformeerd. Deze brief bevat plannen voor de korte, middellange en lange termijn. Voor de lange termijn geldt dat deze plannen (woningbouw) nog niet gerealiseerd zijn. De middellange termijn voorziet in de flexwijk, we zoeken op dit moment nog een locatie voor deze flexwijk. Het kortetermijnplan dat in het plan van aanpak was opgenomen, het realiseren van een doorstroomlocatie, hebben we in 2024 niet gerealiseerd.

De provincie heeft in november 2024 geconstateerd dat alle Drentse gemeenten zich inspannen om aan de taakstelling te voldoen. Tegelijkertijd heeft de provincie ook erkend dat dit steeds lastiger is. De provincie heeft daarom besloten om eenmalig de achterstand die op 1 juli 2024 is ontstaan te verschonen.

Huisvesting statushouders is van belang

Het is van belang dat statushouders snel een goede plek toegewezen krijgen om te wonen. Hoe eerder ze zelfstandige woonruimte hebben, hoe eerder de inburgering in Nederland kan starten. Statushouders die geen huisvesting in de gemeente hebben waaraan zij zijn toegewezen, blijven langer in het asielzoekerscentrum (azc). Dit leidt tot overvolle azc's en de daar bekende problematiek. Als we in de nabije toekomst echter geen voorrang meer mogen geven aan statushouders bij het toewijzen van woningen, zal de problematiek rond de azc's alleen maar toenemen.

Gemeenten staan allemaal voor de taak om te zorgen voor huisvesting van statushouders. Aangezien de taakstelling nog steeds van kracht is, heeft de VNG in december 2024 een brief aan haar leden gestuurd met daarin een nadere toelichting op het bovenstaande. De brief bevat een oproep aan alle gemeenten om versneld statushouders te huisvesten. Het staat echter haaks op de kabinetsvoornemens, die wel aangekondigd zijn maar nog niet zijn geëffectueerd.

Vooruitblik 2025

De gemeente is voor het toewijzen van woningen in hoge mate afhankelijk van het aantal geschikte woningen dat bij de woningcorporatie vrijkomt om passend te kunnen toewijzen. Ook de samenstelling van de wachtlijst speelt een rol.

Brede benadering

Wij vinden het van belang om binnen de gemeente de problematiek breed te benaderen en niet uitsluitend te focussen op statushouders. Op langere termijn kan woningbouw een oplossing bieden voor de problematiek. Op korte termijn willen we onderzoeken of en waar alsnog een doorstroomlocatie mogelijk is en zijn we voornemens om, zoals we in de woon(zorg)visie hebben benoemd, kamerverhuur binnen De Wolden mogelijk te maken.

Dit laatste draagt niet alleen bij aan het kunnen voldoen aan de taakstelling, maar ook aan het realiseren van huisvestingsmogelijkheden voor bijvoorbeeld starters.

Opvang en huisvesting van doelgroepen in De Wolden

De gemeente loopt echter tegen de grenzen aan. De Wolden is een kleine gemeente waar veel mensen een woning zoeken, waaronder ook veel jongeren. De Wolden is een plattelandsgemeente die bestaat uit een aantal dorpen en kleine kernen met een groot buitengebied. Er zijn weinig mogelijkheden voor grootschalige opvanglocaties, niet in de dorpen en kernen en ook niet in het buitengebied. Daarnaast is het zo dat De Wolden juist kiest voor kleinschalige opvanglocaties.

De Wolden heeft in juni 2024 een handelingskader vastgesteld waarin is vastgelegd hoe de gemeente wil omgaan met de opvang van vluchtelingen. De Wolden heeft een aantal locaties waar asielzoekers worden opgevangen. Ook zijn er verschillende locaties waar Oekraïense ontheemden verblijven. Tot slot spant de gemeente zich momenteel in voor de opvang van 50 alleenstaande minderjarigen (amv) voor een periode van maximaal 5 jaar in de groepsaccommodatie Steenbergerhoeve.

Bestuurlijke inspanning

We willen ons daarom op bestuurlijk niveau inspannen om gezamenlijk met de andere Drentse gemeenten te onderzoeken wat nog mogelijk is ten aanzien van de gemeentelijke taakstelling. We willen het thema voor zowel de Provinciale Regietafel (PRT) als de Vereniging Drentse Gemeenten (VDG) laten agenderen met het doel gezamenlijk een signaal richting het ministerie af te geven dat gemeenten behoeften hebben aan duidelijkheid en het vastleggen van voornemens in wet- en regelgeving. Ook willen we weer in gesprek met de provincie om de lokale problematiek toe te lichten.

Wij gaan ervan uit dat wij u hiermee voldoende hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

Roelof Pieter Koning
gemeentesecretaris

Inge C.J. Nieuwenhuizen
burgemeester

Bijlagen

1. Brief Rijksoverheid: 'Nadere afspraken ten aanzien van de uitvoering van hoofdstuk 2 van het Hoofdlijnenakkoord 2024 – 2028', d.d. 25 oktober 2025
2. Brief van de provincie: 'Toezicht huisvesting statushouders eerste helft 2024', d.d. 19 november 2024
3. Brief van de VNG: 'Actuele situatie asiel en integratie en oproep tot versneld huisvesten van statushouders', d.d. 23 december 2024